

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра теорії та практики управління

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

ПО 15

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування

Курс	4
Семестр	1

Освітньо-професійна програма Електронне урядування

ECTS	4
Годин	120

Статус Обов'язкова дисципліна
Форма навчання Денна, заочна
Семестровий контроль Екзамен
Індивідуальне завдання Розрахункова робота

Розподіл годин

Аудиторні години			Самостійна робота
Лекції	Практичні	Лабораторні	
денна форма навчання			
18	18	18	66
раз/2 тижні	раз/2 тижні	раз/2 тижні	
заочна форма навчання			
4	4	-	112

Інформація про викладача

	Лекція	Практичні/лабораторні
ПІБ	Мельниченко Анатолій Анатолійович	Іщенко Анна Миколаївна
Посада	доцент	старший викладач
Вчене звання	доцент	
Науковий ступінь	кандидат філософських наук	
Профіль викладача	http://ktpu.kpi.ua/ua/faculty/melnichenko/	http://ktpu.kpi.ua/ua/faculty/ischenko/
e-mail	melnichenko@kpi.ua	a.ishchenko@kpi.ua

Анотація навчальної дисципліни

Ефективна управлінська діяльність багато в чому залежить від вміння оперувати інформацією різного роду: від даних статистичної звітності до результатів спеціальних соціологічних досліджень.

Дана дисципліна покликана формувати у бакалаврів знання та уміння як з використання соціологічної інформації при прийнятті управлінських рішень, так і основам проектування та організації власних соціологічних досліджень повного циклу. Вивчення дисципліни дозволить бакалаврам у майбутній професійній діяльності вміти відрізнити інформацію, що відповідає критеріям якості соціологічної інформації (надійності, валідності, репрезентативності тощо) від ненадійної інформації, використання якої в управлінській діяльності може призвести до негативних наслідків.

Дана дисципліна вдало поєднує теоретичний та практичний матеріал. Бакалаври протягом даного курсу зможуть на практиці спробувати свої сили у проектуванні та проведенні власних кількісних та якісних досліджень, що в майбутньому дозволить їм чітко уявляти який метод чи тактику дослідження обирати для отримання найбільш валідної інформації. Написання програми дослідження, як частини індивідуального завдання, направлене на формування практичних навичок з планування теоретико-методологічних та методичних основ соціологічних досліджень дозволить додатково поглибити свої знання з планування та координації діяльності великої команди, об'єднаної спільною задачею розв'язати проблему дослідження.

Поглиблене вивчення особливостей методу опитування та формування інструментарію для даного методу дозволить майбутнім управлінцям удосконалити такі необхідні softskills як вміння правильно ставити запитання та комунікативні навички.

Під час аналізу та узагальнення отриманих у дослідженні результатів студенти навчатимуться робити висновки та формувати рекомендації.

Окремий тематичний блок дисципліни присвячено вивченню якісного підходу до отримання соціологічної інформації. Студенти отримають вичерпне уявлення щодо особливостей використання методів спостереження, експерименту, контент-аналізу у якісній соціологічній традиції, а також ознайомляться із особливостями проведення методу опитування з точки зору якісного підходу, а саме з тим, коли і як проводяться глибинні інтерв'ю та фокус-групові дослідження.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: емпіричної соціології, статистики тощо. Їй безпосередньо

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

передусе дисципліна «Моделювання та прогнозування процесів та систем», «Статистика», «Теорія ймовірності», «Основи математичних знань в публічному управлінні».

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, месенджер Viber. А також необхідно володіти навичками з використання текстового редактора та редактора зі створення презентацій. Отримання практичних навичок з аналізу інформації передбачатиме роботу із ліцензійним програмним забезпеченням для обробки соціологічних анкет «OCA for Windows» та «OCA New Line».

Перелік тем

---

1. Соціологічне забезпечення управлінської діяльності: сутність, роль та основні форми. Місце соціологічних досліджень в системі спеціальних досліджень у сфері публічного управління і адміністрування.
2. Класифікація методів та методологічних підходів до проведення соціологічного дослідження.
3. Контроль якості соціологічної інформації як фактор забезпечення ефективності управлінських рішень.
4. Планування та програмування соціологічного дослідження. Проектування вибіркової сукупності.
5. Методи збору первинної соціологічної інформації: опитувальні методи.
6. Методи збору первинної соціологічної інформації: спостереження та експеримент.
7. Методи збору первинної соціологічної інформації: аналіз документів.
8. Статистичні методи оброблення та аналізу соціологічних даних. Інтерпретація результатів дослідження.
9. Підготовка звіту за результатами соціологічного дослідження, формулювання висновків та підготовка рекомендацій.

Програмні результати навчання ¹

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Методи навчання	Контрольні заходи оцінювання	Термін виконання
1.	Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.	- частково-пошукові методи - дискусія	1-ша частина РР	1-7 тижень

---

¹ Learning outcomes.

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

2.	Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку.	- методи демонстрації перед студентами зразків пошукової діяльності -дискусія	Дискусія/Підготовка протоколу дискусії МКР	1-18-ий тиждень
3.	Застосовувати методи контролю якості у сфері професійної діяльності.	-дискусія	Дискусія/Підготовка протоколу дискусії МКР	1-18-ий тиждень
4.	Використовувати дані статистичної звітності, обліку та спеціальних досліджень у професійній діяльності.	- дослідницькі методи	2-ша частина РР	8-16 тиждень

Форми, методи та технології навчання

Лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, при підготовці до занять використовуються

Навчальні ресурси

Всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали і нормативно-правові акти прикріплені на сайті кафедри теорії та практики управління, а також будуть надаватися викладачами в онлайн доступі.

Індивідуальне завдання

Одним з основних видів семестрового контролю підчас опанування навчальної дисципліни є виконання розрахункової роботи. Розрахункова робота виконується згідно з вимогами, у термін, зазначений викладачем.

Завдання до 1-ї частини розрахункової роботи

Перша частина розрахункової роботи передбачає розробку програми дослідження, за затвердженою викладачем темою.

Програма дослідження обов'язково повинна містити наступні розділи:

1. Обґрунтування актуальності теми дослідження
2. Формулювання проблемної ситуації та проблеми дослідження
3. Формулювання мети та завдань дослідження (5-7 завдань)
4. Визначення об'єкта та предмета дослідження
5. Обґрунтування генеральної сукупності
6. Правила формування вибіркової сукупності та розрахунок її обсягу
7. Обґрунтування методики дослідження
8. Інтерпретація та операціоналізація основних понять.

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

9. Формулювання гіпотез

Розділи програми повинні відповідати основним вимогам до їх написання.

Програма повинна бути викладена не менш ніж на 10 аркушах, кеглем розміром 14 пт, з відступами 1,5 інтервали.

Крім того, перша частина розрахункової роботи передбачає розробку анкети (опитувальника) відповідно до розробленої програми дослідження, що міститиме не менш, ніж 25 запитань. В анкеті (опитувальнику) повинні бути реалізовані всі види шкал (номінальна, порядкова та метрична). Анкета повинна містити запитання-фільтри, табличні запитання, запитання-діалоги, закриті, напівзакриті та відкриті запитання, а також інші форми запитань. Анкета повинна відповідати всім вимогам до формування запитань та побудови анкет.

Перша частина розрахункової роботи здається не пізніше 8 навчального тижня.

Титульний аркуш розрахункової роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва факультету; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема РР; прізвище та ім'я студента, курс, номер академічної групи, рік.

1. На основі сформованої анкети, відповідно до програми дослідження (перша частина розрахункової роботи), необхідно створити паспорт анкети. Структура паспорта для кожної ознаки буде залежати від типу шкали:

Тип шкали	Метрична	Порядкова	Номінальна	Номінальна з сумісними альтернативами
Елементи структури паспорта	Назва ознаки Текст питання m *** коментар / ... *** коментар /	Назва ознаки Текст питання o код назва значення код назва значення ... *** коментар /	Назва ознаки Текст питання n код назва значення код назва значення ... *** коментар /	Назва ознаки Текст питання j код назва значення код назва значення ... *** коментар /

При підготовці паспорта необхідно ввести коментар, який би дозволяв в подальшому при відкритті масиву визначати ПІБ виконавця та дату.

При підготовці паспорта засобами програми MS Word варто враховувати наступне:

- результат роботи необхідно записувати на диск з допомогою операції Save As... в форматі MS-DOS Text і потім змінити розширення на *.dcl.

- кожен абзац тексту в MS Word (введення абзацу закінчується натисканням на клавішу Enter) буде в паспорті розглядатися як один рядок (навіть якщо абзац містить декілька рядків).

Після завершення підготовки паспорта його необхідно перевірити на коректність з використанням базового модуля «OCA for Windows» та з допомогою функції меню

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

«Редактор» - «Перевірка паспорту». В разі наявності помилок в паспорті необхідно внести відповідні виправлення та повторити процедуру перевірки.

2. За підготовленим паспортом необхідно сформувати масив анкет (файл з розширенням *.frm) за допомогою модуля вводу MakeForm.exe., який повинен містити не менше, ніж 1000 анкет.

3. За сформованим масивом побудувати таблиці одновимірного розподілу за всіма ознаками, з виводом їх до редактора таблиць MS Excel. Для кожної з таблиць одновимірного розподілу необхідно побудувати відповідні графічні об'єкти (діаграми, гістограми і т.п. за вибором студента). Графічні об'єкти повинні відповідати вимогам наглядності, зрозумілості.

4. Побудувати таблиці двовимірного розподілу ознак за наступними парами ознак:

- «порядкова-порядкова»;
- «порядкова-метрична»;
- «порядкова-номінальна»;
- «номінальна-номінальна»;
- «номінальна-метрична».

Вказати на наявність (відсутність) зв'язку між ознаками, напрямок та тісноту (щільність) зв'язку, враховуючи значення χ^2 -квадрат, коефіцієнтів Чупрова та Крамера, а також коефіцієнтів кореляції. Відповідь обґрунтувати.

5. Підготувати висновки за результатами виконаної роботи.

Розрахункова робота повинна бути здана не пізніше 16 навчального тижня.

Робота повинна бути роздрукованою на аркушах А4 і складатися з:

- титульної сторінки;
- програми дослідження (1 частина розрахункової роботи);
- анкети (1 частина розрахункової роботи);
- роздрукованого паспорту анкети;
- роздрукованих таблиць одновимірного розподілу ознак та відповідних їм графічних об'єктів (діаграм, гістограм);
- роздрукованих таблиць двовимірного розподілу ознак;
- висновків за результатами роботи.

Обов'язкова вимога: чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [2, с.54] (перша цифра означає номер джерела у наведеному в кінці творчої роботи списку літератури, а друга цифра – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Список використаної літератури оформляється згідно з діючими правилами. Якщо інформація взята з мережі інтернет, потрібно, як і для звичайної літератури, вказати автора, назву статті, а потім навести адресу сайту в інтернет.

Розрахункова робота оцінюється за критеріями: актуальність обраної теми в аспекті управлінської діяльності, надійність та валідність розробленого інструментарію, репрезентативність та обґрунтованість вибіркової сукупності, правильність теоретико-методологічної та методичної складових програми дослідження.

Граничний термін подання розрахункової роботи на перевірку: за 10 днів до початку залікової сесії.

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

Розрахункова робота перевіряється на плагіат та інші прояви академічної недобросовісності. У разі виявлення останніх, робота не перевіряється до моменту їх усунення.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Розрахункова робота	22	22	1	22
3.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	18	2	9	18
3.	МКР	10	5	2	10
4.	Екзамен	50	50	1	50
	Всього				100

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до екзамену		Критерій
1	Розрахункова робота	$11 \leq RD \leq 22$
2	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	$9 \leq RD \leq 18$
3	МКР	$5 \leq RD \leq 10$
	Всього	$25 \leq RD \leq 50$

Необов'язкові умови допуску до екзамену:

1. Активність на практичних заняттях.
2. Позитивний результат першої атестації та другої атестації.
3. Відвідування лекційних занять.
4. Виконання практичних робіт.
5. Виконання лабораторних робіт.

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ²

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

$75 \leq RD \leq 84$	Добре
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Написання тез, статті, оформлення розрахункової роботи як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт	10 балів за кожен вид діяльності (2 тези або одна стаття, або оформлення творчої роботи як наукової роботи для участі у конкурсі студентських наукових робіт)	-	-
Участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах та/або конкурсах (за тематикою навчальної дисципліни)	10 балів за кожену участь	-	-
Проведення авторського фокус-групового дослідження	5 балів	-	-
Проведення глибинного інтерв'ю	5 балів	-	-
Індивідуальне завдання (розрахункова робота)	У відповідності до системи оцінювання зазначеної вище	Порушення термінів виконання	-1бал за один день порушення терміну

Відвідування занять

Відвідування лекцій, практичних занять, лабораторних робіт а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи

Тематичне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням штрафних балів.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами.

Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами ³.

Критерій	Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ⁴	8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умовою отримання атестацій є поточний рейтинг ⁵	≥ 15 балів	≥ 30 балів

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Дистанційне навчання (необов'язковий пункт)

Дистанційне навчання через проходження онлайн-курсів за певною тематикою допускається за умови погодження зі студентами. У разі, якщо невелика кількість студентів має бажання пройти онлайн-курс за певною тематикою, вивчення матеріалу за допомогою таких курсів допускається, але студенти повинні виконати всі завдання, які передбачені у навчальній дисципліні.

Контрольні заходи шляхом перенесення результатів проходження онлайн-курсів не передбачено.

Виконання практичних робіт та тематичних завдань, а також написання розрахункової роботи, здійснюється під час самостійної роботи студентів у дистанційному режимі (з можливістю консультування з викладачем через електронну пошту тощо).

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати

---

³ Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

Соціологічне забезпечення управлінської діяльності

завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Враховуючи специфіку навчальної дисципліни, деякі поняття та навчальний матеріал вивчаються на англійській мові (фрагментарно). Також у процесі викладання навчальної дисципліни використовуються матеріали та джерела англійською мовою.

Враховуючи студентоцентрований підхід, за бажанням студентів, допускається вивчення матеріалу за допомогою англомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Позааудиторні заняття

Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо.